

נאצר מתכנה לגולדמן

נאצר

גולדמן וגולדמן

ישראל אין דיפלומט מוכשר יותר לתפקיד מסויים זה. כמנהל המגעים העדינים הראשונים, פשוט אין אדם יותר מתאים, גם אילו היתה ממשלת-ישראל צריכה לבחור בעצמה אדם כזה.

וברור כי מנהיג ערבי, העומד לחולל מהפכה, לשבור מסורת של שני דורות ולפתוח במשאומתן גלוי לשלום — מותר לו לבקש כי ישלח אליו תחילה אדם שאליו יש לו אמון אישי.

אין בכך כל פסול, או כל רע.

★ ★ ★

מדוע, אם כן, חיבלה הממשלה בגלוי ובמוזד בסיכוי היסטורי זה?

אין הסבר אחר אלא זה שהצבענו עליו זה מכבר. שלום שמינו ייתכן רק תמורת החזרת השטחים המוחזקים.

נשיא מצרים יכול להסכים לסידורי-ביטחון, לערו-בות מרחיקות-לכת. אין הוא יכול להסכים לסיפוח שטחים לישראל. העולם הערבי לא יסבול זאת.

זה ברור, ברור גם כי הצעת-שלום כזאת תזכה לתמיכה הנלהבת של ואשינגטון ומוסקבה כאחת, וכי שליחות סיסקו ושיחות דוברינגן מסמלות ראשיתה של יוזמה בינלאומית מוכרעת שייעודה: הסדר כפוי לפי עיקרי החלטת מועצת-הביטחון.

זהו הדבר שממשלת גולדה-בגין-דיין וייצגו פוחדת מפניו יותר מכל. מפני שמוני וגמור עימה שלא להחזיר את השטחים תמורת שלום, ותהיה צורת השלום מושלמת ככל שתהיה.

הממשלה מקווה פשוט כי עבד-אל-נאצר אינו יכול להסכים לדבר שייראה ככניעה טוטאלית — פתיחת משאומתן מיידי ורשמי עם שר-החוץ או שר-הביטחון הישראלי.

הממשלה מקווה כי סכנת השלום תחלוף. האזרח הישראלי רואה עתה את הממשלה במע-רומיה.

הוא רואה שצדקנו בהגדרת ממשלה זו כממשלת סיפוח ומלחמה, ממשלת האסון הלאומי. מה שעשתה ממשלה זו השבוע הוא מזועזע. ומזועזע לא פחות שבכל הממשלה הזאת, על 24 שריה, נמצא רק שר אחד שהיה לו האומץ לקום נגד הטרורף.

ממשלה זו ראויה לאי-אמון טוטאלי מצד עם המור כן להגן על ביטחון המדינה עד טיפת-הדם האחרונה — אך שאינו מוכן לשפוך את דמו למען שגיונותיה של אשה נוקשה, המיסטיקה הלאומנית של מנחם בגין והאמביציות הטרטוריאליות והאישיות של דיין.

אורי אבנרי

שמצרים החליטה לעלות ברצינות על הדרך הזאת. צעד ב': הזמנת הד"ר נחום גולדמן.

★ ★ ★

מדוע גולדמן?

יש לכך כמה וכמה נימוקים טובים. ראשית: גולדמן הוא בדרג המתאים כדי לדבר מניס-אל-בנים עם נשיא מצרים ועם ראשי ישראל.

שנית: אין הוא איש-אופוזיציה בישראל, ואין הוא מייצג כוח פוליטי רחוק מן השלטון. הוא איש המייסד הישראלי-הציוני, למרות דעותיו יוצאות-הדופן.

שלישית: גולדמן היה נשיא הקונגרס היהודי העולמי, גוף שאינו נושא תווית ציונית רשמית, וכך אפשר לטעון כי המשאומתן הוא עם העם היהודי, ולא עם מדינת-ישראל בתור שכזו.

רביעית: גולדמן הוא האישיות הבכירה היחידה שלא השתתפה במסע-התעמולה הקיצוני נגד ברית-המועצות, ועל כן הוא מקובל גם על שליטי מוסקבה.

לכן הזמין נשיא מצרים את גולדמן, והוסיף לכך את שני התנאים: שהפגישה תהיה פומבית, וכי תקבל אישור מראש מטעם ממשלת-ישראל.

במילים אחרות: זהו משאומתן ישיר ולא-ישיר, רשמי ולא-רשמי, בעת ובעונה אחת. הדבר נותן לעבד-אל-נאצר מירווח-תימרון בהסברת העניין בעולם הערבי.

★ ★ ★

כל זה ברור. פחות ברור — למראית עין — הסירוב של ממשלת גולדה מאיר.

הנימוק הרשמי: אם רוצה עבד-אל-נאצר לנהל משאומתן עם ישראל, עליו לפנות לממשלת-ישראל, וזו תחליט מי ייצג אותה.

במצב הקיים — מול פני סיכוי היסטורי חד-פעמי — זה נשמע כמו שגעון. אבל יש שיטה בשגעון הזה. אין זו הפעם הראשונה שממשלת-ישראל משיבה רי-קס יוזמת-שלום ערבית בנימוק זה.

בכל המיקרים הקודמים היו ההזמנות סודיות, וכשי-גילינו את דבר הסירוב הוכחשו הדברים נמרצות על-ידי תועמלני הממשלה.

החידוש המהפכני של השבוע הוא בכך שהפעם נעשה הדבר בגלוי משני הצדדים. ההזמנה המצרית היא גלויה. הסירוב הישראלי הוא גלוי.

ברור שהנימוק הרשמי הוא תירוץ, ואף תירוץ מוגזף.

ד"ר גולדמן הוא דיפלומט מנוסה, שיום והשיג מט-עם הממשלה את הסכם-השלום ההיסטורי בין ישראל וגרמניה — הסכם השילומים.

אין איש מטיל ספק באמנותו ובמחויבותו. בצמרת

„האם יצאה ממשלת-ישראל מדעתה?“ זאת היתה התגובה הראשונה של אזרח נורמלי, כאשר שמע כי ממשלת-ישראל אסרה על הד"ר נחום גולדמן, המנהיג הציוני הוותיק, להיענות להזמנתו היסטורית של נשיא מצרים, גמאל עבד-אל-נאצר, לבוא לקאהיר במטרה ברורה לברר אפשרות לבסיס לשלום. ממשלת-ישראל ידעה כל הזמן שישנה אפשרות ריאלית את אשר אמרנו מזה שנתיים ומעלה, כאשר חשבו שאנחנו המטורפים:

ממשלת גולדה, כמו ממשלת אשכול לפנייה, אינה מעוניינת כיום בשלום — מכיוון שכל שלום יחייב אותה להחזיר את השטחים הכבושים.

ממשלת-ישראל ידעה כל הזמן שישנה דרך ריאלית כזאת — אך החליטה לטטוף את מוחנו עד כי נאמין שאין אפשרות לשלום בשום תנאי.

מה שקרה השבוע הוא רק זה: סוף-סוף נפל המסווה. סוף-סוף האמת גלויה לכל. גרם לכך גמאל עבד-אל-נאצר.

★ ★ ★

מדוע עושה זאת עבד-אל-נאצר? מה קרה לו פתאום?

גם לזאת יש הסבר סביר. לפני כמה שבועות נתקבלה בקרמלין החלטה גור-לית: להעביר לידי הצבא הסובייטי את ההגנה על מצרים.

המחליטים שיגרו צוותות-טילים. הם ידעו כי יצטרכו לשלוח, בעקבותיהם, טייסים. ובעקבות אלה — עוצבות אחרות.

זהו סיכון מחושב — סיכון העלול לגרור את ברית-המועצות למלחמה במרחב, ואולי למלחמת-עולם.

האנשים בקרמלין אינם הרפתקנים. כאשר קיבלו על עצמם סיכון זה, כדי להציל את המייסטר הנאצרי, הם קיבלו כנראה גם החלטה שנייה ומשלמה: להכריח את עבד-אל-נאצר לעשות צעדים מכריעים לקראת הסדר-שלום, כדי למנוע את ההידרדרות הצבאית הרתי-האסון.

לכן פותח עבד-אל-נאצר במיתקפת-השלום שלו. היא התחילה בשני צעדים מהפכניים.

צעד א': להזמין לקאהיר את ג'וזף סיסקו, האיש החזק במשרד-החוץ האמריקאי, הרוח החיה של יוזמת שתי המעצמות לכפיית הסדר במרחב.

הזמנה זו היא רבת-משמעות. כי למצרים אין כלל יחסים דיפלומטיים עם ארצות-הברית.

יתר על כן: הזמנת האיש המסמל את יוזמת-המעצמות ואת רעיון ההסדר הכפוי, פירושה אישור הפגנתי